

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра моніторингу довкілля та природокористування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

А. В. Пантелеймонов

“ _____ ” _____ 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Медична екологія та ендоекологія

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: перший/бакалаврський

Галузь знань: 10 Природничі науки
(шифр і назва)

Напрямок підготовки: 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»
(шифр і назва)

Освітня програма: _____
(шифр і назва)

Спеціалізація: _____

Вид дисципліни: _____ за вибором _____
(обов'язкова / за вибором)

Факультет екологічний

2019 / 2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)
29.08.2019 року, протокол № 14

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Гололобова О. О. к.с-г.н., доцент, доцент моніторингу довкілля та природокористування
Дудченко В. Ю. аспірант кафедри моніторингу довкілля та природокористування

Програму схвалено на засіданні кафедри моніторингу довкілля та природокористування

Протокол від 29.08.2019 року № 12

Завідувач кафедри моніторингу довкілля та природокористування

(підпис) Максименко Н. В.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією екологічного факультету

Протокол від 29.08.2019 року № 10

Голова методичної комісії екологічного факультету

(підпис) Максименко Н. В.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «**Медична екологія та ендоекологія**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму: 101 «Екологія»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

вивчення впливу факторів навколишнього природного, здоров'я населення, освоєння студентами практичних прийомів профілактики захворювань, залежних від ендемічних та екзогенних факторів навколишнього середовища.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

оволодіння знаннями про вплив екологічних факторів на здоров'я людини та наукові шляхи вирішення цих питань.

1.3 Кількість кредитів – 4

1.4 Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова / <u>за вибором</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-й
Семестр	
7 -й	-й
Лекції	
28 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
28 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
64 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання:

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути наступних компетентностей:

- знати предмет, об'єкт медичної географії;
- вміти характеризувати вплив факторів навколишнього середовища на здоров'я дорослого та дитячого населення.
 - визначати шляхи впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення.
 - оцінювати вплив екологічних факторів оточуючого середовища на організм дитячого та дорослого населення,
 - уміти системно та структуровано пояснювати власну думку щодо шляхів вирішення даних питань.
 - встановлювати причину захворювань в безпосередньому зв'язку з навколишнім середовищем
 - оцінювати особливості способу життя людини (зловживання алкоголем, куріння, неправильне харчування).

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні положення курсу. Фактори навколишнього середовища та здоров'я населення.

Тема 1 Історія виникнення та формування медичної екології та ендоекології. Об'єкт та предмет медичної екології.

Тема 2. Місце медекології в системі наук.

Мета. Завдання. Розвиток медичної екології в нашій державі.

Тема 3. Середовище існування людини, його провідні складові та шляхи впливу на здоров'я населення.

Екологічні аспекти захворюваності населення. Хвороби, пов'язані з геофізичними та геохімічними факторами. Хвороби, пов'язані з екологічними факторами.

Розділ 2. Захворюваність населення України. Характеристики окремих хвороб. Методи й етапи медико-географічних досліджень.

Тема 4. Неінфекційні хвороби. Інфекційні та паразитарні хвороби (загальні особливості). Характеристика окремих інфекційних хвороб.

Тема 5. Основні закономірності географічного поширення епідеміологічних явищ. Епідеміолого-географічне районування світу.

Розділ 3. Медико-географічні особливості окремих регіонів України. Показники загальної характеристики здоров'я населення.

Тема 6. Збір та первинна обробка інформації. Аналітичний та інтегративний етапи.

Медико-географічне районування. Питання районування.

Тема 7. Аналіз картографічних творів, висновки щодо впливу медико-геохімічних комплексів на здоров'я населення.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальні положення курсу. Фактори навколишнього середовища та здоров'я населення.												
Тема 1. Історія виникнення та формування медичної екології та ендоекології. Об'єкт та предмет медичної екології.	11	2	1			8						
Тема 2. Місце медекології в системі наук.	13	4	1			8						
Тема 3. Середовище існування людини, його провідні складові та шляхи впливу на здоров'я населення.	14	4	2			8						
Разом за розділом 1	38	10	4			24						

Розділ 2. Захворюваність населення України. Характеристики окремих хвороб. Методи й етапи медико-географічних досліджень.												
Тема 4. Неінфекційні хвороби. Інфекційні та паразитарні хвороби (загальні особливості).	18	4	2			12						
Тема 5. Основні закономірності географічного поширення епідеміологічних явищ.	20	6	2			12						
Разом за розділом 2	38	10	4			24						
Розділ 3. Медико-географічні особливості окремих регіонів України. Показники загальної характеристики здоров'я населення.												
Тема 6. Збір та первинна обробка інформації. Аналітичний та інтегративний етапи	22	6	4			12						
Тема 7. Аналіз картографічних творів, висновки щодо впливу медико-геохімічних комплексів на здоров'я населення.	22	6	4			12						
Разом за розділом 3	44	12	8			24						
Усього годин	120	32	16			72						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практична 1. Історія виникнення та формування медичної екології. Предмет медичної екології.	2
2	Практична 2. Залежність хвороб від умов середовища. Класифікація хвороб.	2
3	Практична 3. Взаємодія організмів з геохімічним середовищем.	2
4	Практична 4. Характеристика хвороб.	2
5	Практична 5. Інфекційні та паразитарні хвороби.	2
6	Практична 6. Психічні захворювання.	2
7	Практична 7. Обчислення інтенсивності показників захворюваності населення.	2
8	Практична 8. Ендоекологія і проблеми цілісності живого організму	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія виникнення та формування медичної екології та медичної географії.	12
2	Предмет і завдання ендоекології. Історія розвитку ендоекології	12
3	Медико-географічне районування.	12
4	Медико-екологічні особливості окремих регіонів України.	12
5	Паразитарні хвороби (загальні особливості).	12
6	Хвороби, пов'язані з геофізичними та геохімічними факторами	12
	Разом	72

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи контролю

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні контролю: поточний протягом семестру; приймання контрольних робіт, передбачених навчальним планом; залік.

Поточний контроль проводиться у формі письмового експрес-контролю на лекціях. одна поточна контрольна робота - у формі комп'ютерного тестування.

Екзамен з дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання та проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу і в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою дисципліни.

Виконання практичних, контрольних робіт оцінюються в балах, які потім додаються і переводяться в оцінку за національною та міжнародною системами відповідно до критеріїв, прийнятих в університеті.

Умовою допуску студента до підсумкового семестрового контролю є зарахування виконання всіх практичних робіт.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Залікова робота	Сума
Розділ 1			Розділ 2		Розділ 3		Практичні роботи	Контроль на роботу	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7			
2	2	2	2	2	2	2	16	30	40
									100

Підсумковий контроль проводиться у письмовій формі шляхом написання тесту.

Виконання практичних, контрольних робіт оцінюються в балах, які потім додаються і переводяться в оцінку за національною та міжнародною системами відповідно до критеріїв, прийнятих в університеті.

Умовою **допуску** студента до підсумкового семестрового контролю є зарахування виконання всіх практичних робіт.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
50-100	Зараховано
1-49	Не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Стожаров А. Н. Медицинская экология : учеб. пособие / А. Н. Стожаров.- Минск : Выш. шк.- 2007.- 368 с.
2. Келлер А. А. Медицинская экология / А. А. Келлер, В. И. Кувакин. -СПб. : "Петроградский и К". -. 1999. - 256 с., ілл.

Допоміжна

1. Шевчук Л. Т. Основи медичної географії. – Львів: Світ, 1997. – 167 с.
2. Шевченко В.А. Медико-географическое картографирование территории Украины. К., 1994.
3. Гуцуляк В.М., Наконечний К.П. Медико-екологічна оцінка ландшафтів Чернівецької області: Монографія. – Чернівці: Рута, 2010. – 150 с.
4. Гуцуляк В.М., Нечипоренко Г.Л., Шевченко В.О. Загальна медична географія світу: Монографія. - Київ, 1998. – 178 с.
5. Гуцуляк В.М. Медична географія: Екологічний аспект: Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2008. - 132 с.
6. Медико-географічний атлас України / Барановський В.А., Пироженко К.Г., Шевченко В.О. К.: Зелений світ, 1995. Вип. 1. – 32 с.
7. Чаклин А. В. География здоровья. М.: Знания, 1986. 151 с.
8. Воронов А. Г. Медицинская география. Общие вопросы. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981. - 161 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Сертифікований електронний курс у базі ЦЕН ХНУ імені В.Н. Каразіна: <http://dist.karazin.ua/>
«Медична екологія та ендоекологія»